

Aan het college van Burgemeester en Wethouders van Haarlem
c.c. leden commissie Samenleving

Datum 1 mei 2016
Ons kenmerk 2016/08
Contactpersoon S.K. Augustin
Doorkiesnummer 023-511 5273
E-mail augustsk@haarlem.nl
Kopie aan Dhr. P. Haker
Onderwerp advies discussienota Sociaal Wijkteam

De Participatieraad heeft met belangstelling kennis genomen van de discussienota 'Doorontwikkeling sociaal wijkteam'. Er wordt een aantal dilemma's besproken die zich voordoen bij de transformatie van het sociaal domein. Er moeten keuzes worden gemaakt die gevolgen hebben voor de inrichting van de gemeente en organisaties die zorg dragen voor de uitvoering van de dienstverlening. Keuzes die alle leefgebieden van de burgers raken.

De Participatieraad heeft besloten om gezien het discussie karakter van de nota niet op alle afzonderlijke vragen en dilemma's in te gaan. We kiezen ervoor om een algemene reactie te geven waarin onze visie op de toekomst van het sociale wijkteam tot uitdrukking komt. Ook zullen we kort ingaan op hoe we de rol van de gemeente zien ten opzicht van het sociale wijkteam.

In de transformatie van het sociaal domein speelt het sociale wijkteam een belangrijke rol. Sinds 2015 is er een stedelijk dekkend netwerk van acht sociale wijkteams. Het sociale wijkteam richt zich op bewoners met regieverlies die vragen hebben op meerdere domeinen. De opdracht van het sociale wijkteam is:

- Het voorkomen dat problemen verergeren, problemen vroegtijdig signaleren en interveniëren en het stabiliseren van de leefsituatie.
- Daarnaast moet het sociale wijkteam de eigen kracht en gebruik van netwerken stimuleren en het beroep op specialistische ondersteuning moet worden voorkomen of tenminste worden teruggedrongen.

Alvorens te bepalen hoe het sociale wijkteam moet worden doorontwikkeld, is het van belang om te bepalen in hoeverre het sociale wijkteam de huidige ambities kan

waarmaken. De gemeente heeft onderzoek laten doen naar de eerste ervaringen met het sociale wijkteam (Ervaringen Sociale Wijkteams, DSP-groep, 25 januari 2016). Uit het onderzoek blijkt dat er een paar positieve stappen zijn gezet. Zo wordt de geboden ondersteuning positief gewaardeerd door de bewoners (de resultaten worden overigens minder positief gewaardeerd). Het sociale wijkteam wordt door de medewerkers als voldoende veilig beschouwd om lastige zaken te kunnen bespreken. Ook de integrale ondersteuning bij multi-probleem casussen wordt positief gewaardeerd.

Maar op veel punten roepen de uitkomsten van het onderzoek vragen op.

- Zo blijkt het sociale wijkteam maar zeer beperkt bij te dragen aan het versterken van eigen kracht en netwerken.
- Er worden vraagtekens gesteld bij de zichtbaarheid en vindbaarheid.
- Er bestaat onduidelijkheid over de taken van het sociale wijkteam.
- De terugkoppeling naar partners wordt als ontoereikend beoordeeld.
- De ‘1 gezin, 1 regisseur, 1 plan aanpak’ blijkt onvoldoende uit de verf te komen.
- Er wordt gesignaleerd dat er geen goede balans in het sociale wijkteam is in de tijd die aan overleg moet worden besteed en de tijd die beschikbaar is voor uitvoering.
- De facilitering door gemeente wordt als niet toereikend beoordeeld.
- Tot slot worden er vraagtekens gezet bij het kostenbewust werken. Als het nodig wordt geacht, wordt duurdere specialistische zorg toch in gezet als dit op langere termijn tot meer resultaat kan leiden of als het gaat om specialistische ondersteuning die niet binnen het wijkteam aanwezig is.

De vraag is of bovenstaande knelpunten kinderziektes zijn die in de loop van de tijd kunnen worden opgelost. Of dat de knelpunten voortvloeien uit de wijze waarop het sociale wijkteam is georganiseerd.

De Participatieraad onderschrijft het doel en uitgangspunten van het sociaal wijkteam. Voorkomen moet worden dat er een tussenlaag wordt gecreëerd tussen zorg- en welzijnsinstellingen en gemeente die veel kosten en weinig baten met zich meebrengt.

In de discussienotitie wordt gesproken over het doorontwikkelen van het sociale wijkteam. Gezien de eerder geschetste knelpunten is het de vraag of dat moeten worden gedaan op basis van een los samenwerkingsverband van private instellingen en gemeentelijke afdelingen. Het leidt tot extra overleg en druk op de uitvoering, er is geen duidelijke aansturing, de teams opereren sterk op zichzelf, met is zich zichtbaar al aan het ontwikkelen al zelfsturend team. Dat kan niet zonder doorzettingsmacht. De taak en rol van het sociale wijkteam is onduidelijk. Daarbij

zit er nog een extra spanningsveld tussen de handhavende taak die ambtenaren hebben en de vertrouwensrelatie die met bewoners moet worden opgebouwd. Wat de Participatieraad betreft vormt het sociale wijkteam de 'front-office' voor mensen met vragen en problemen op het gebied van het sociaal domein of zaken die ermee samenhangen. Het sociale wijkteam fungeert als laagdrempelig en toegankelijk aanspreekpunt in de wijk. Ze opereert proactief en zoekt de vragen op. Ze biedt ondersteuning en begeleiding op individueel niveau. Het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen klant en dienstverlener van het sociale wijkteam zien we daarbij als essentieel. Signalen van structurele problemen die zich op buurtniveau voordoen worden doorgegeven aan het opbouwwerk die ermee aan de slag gaat. Het sociale wijkteam blijft in onze visie een bijdrage leveren aan het verminderen van het gebruik van specialistische zorg.

De Participatieraad adviseert te onderzoeken of er een ander model mogelijk is waarin het sociaal wijkteam verder kan worden ontwikkeld. Daarbij denken we in eerste instantie aan het volgende.

Werk met een front- en back-office model. In de front-office (het sociaal wijkteam) worden de medewerkers van de zorg en welzijnsorganisaties ondergebracht. Gezien de brede taakstelling van het sociaal wijkteam is het van belang om te investeren in deskundigheidsbevordering en intervisie en daartoe een toereikend budget beschikbaar te stellen. Er kan worden gezocht naar een efficiënte juridische vorm bijvoorbeeld een coöperatie vergelijkbaar met Amaryllis in Leeuwarden waarin diverse organisaties hun taken hebben ondergebracht. Naast de huidige taken kan de coöperatie worden uitgebreid met andere taken zoals wijkverpleging, ambulante geestelijke gezondheidszorg, dagbesteding en opbouwwerk. Voordeel van deze benadering is dat bestaande rechtsvormen zo nodig kunnen blijven gehandhaafd.

De Participatieraad is uitdrukkelijk van mening dat de CJG consultants onderdeel uit moeten maken van de organisatie van het sociaal wijkteam. Wil men werkelijk één regisseur en één plan voor één gezin is dit een hard uitgangspunt. Gezinnen waarin kinderen problemen hebben, zijn vrijwel nooit zonder andere problemen. Feitelijk komt het voorgaande neer op het advies om alle zorg en welzijnstaken die door de gemeente worden gefinancierd onder te brengen in één organisatie. Dit leidt tot betere samenwerking en afstemming en een efficiëntere inzet van menskracht en middelen.

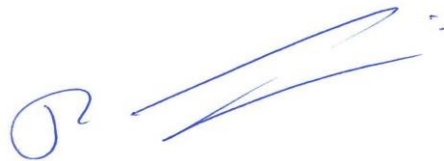
In deze constructie trekt de gemeente zich terug. De korte lijnen tussen ambtenaren en het sociale wijkteam moeten gehandhaafd blijven. De gemeente organiseert hiertoe een back-office waar per cliënt één aanspreekpunt komt als het gaat om bijstand, schulddienstverlening en andere voorzieningen. Dit aanspreekpunt krijgt een duidelijk mandaat of doorzettingsmacht om knelpunten snel en integraal te kunnen oplossen. In deze constructie blijven de voordelen van de huidige deelname van de gemeente aan het sociale wijkteam grotendeels gehandhaafd. De nadelen

zoals het spanningsveld tussen het opbouwen van een vertrouwensrelatie en de handhavingstaak van ambtenaren wat betreft wet en regelgeving komt hiermee te vervallen.

De derde partij in deze constructie vormt de specialistische hulp. Indicaties worden afgegeven door de gemeente op basis van advies van het sociaal wijkteam. Het kostenaspect wordt daarbij door de gemeente bewaakt. De gemeente houdt daarmee de regie.

Tot slot. We zijn van mening dat er een stevig fundament moet worden gelegd waarop de transformatie van het sociale domein kan worden opgebouwd. Bovenstaande is een zeer globale schets van de richting waarin de doorontwikkeling van het sociale wijkteam zich zou kunnen bewegen. Echter, voor welke doorontwikkeling ook wordt gekozen: voor de Participatieraad staat voorop dat gedurende de verbouwing de winkel open moet blijven. Concreet betekent dit dat dienstverlening op het hetzelfde niveau moet worden gecontinueerd. De klanten moeten zomin mogelijk hinder ondervinden van de verbouwing. Ongeacht de doorontwikkeling waarvoor wordt gekozen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized initial 'R' followed by a long, sweeping horizontal stroke.

Ruth Nelemaat
Voorzitter Participatieraad Haarlem